

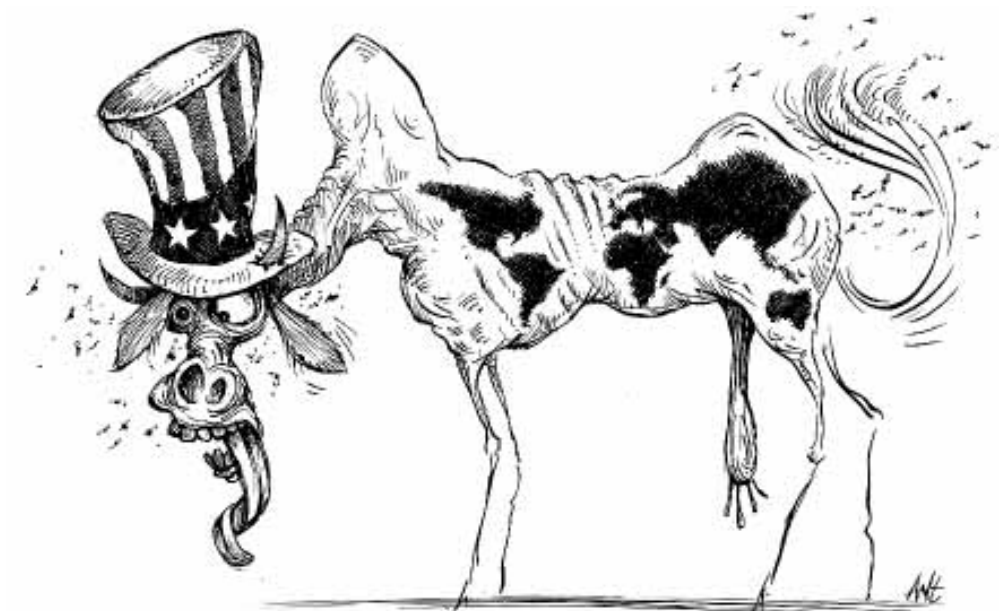
L'economia dels Estats Units i de la resta del món no sembla que millori

Les vaques magres

J.M. Muntaner i Pasqual

La teoria del cicle curt, segons la qual l'expansió econòmica tornaria aviat, se n'ha anat en orris. Tots els especialistes que havien anunciat que a la segona meitat d'enguany remuntaria l'economia, ja fa dies que embasten arguments per justificar que això no passarà. I en donen les culpes a la guerra de l'Iraq, la qual, diuen, ho ha capgirat tot. Alhora, i per no tornar a ficar els peus a la galleda, insisteixen que, tant si la guerra s'acaba aviat com si dura, el recobriment de l'economia trigarà. N'hi ha que parlen –els més optimistes– del 2004; d'altres, del 2005. I ningú no apunta més enllà perquè sap que el prendrien per foll. ¿És només la guerra de l'Iraq la que ha trabucats les previsions? Si no s'hi hagués interposat, ¿ja estariem de nou al llindar de l'expansió, que hom havia anunciat, *urbi et orbi*, que s'esdevindria enguany? Doncs, vet aquí una bona qüestió, com diria un presumptuós. Perquè en cas que la resposta a les dues preguntes anteriors fos positiva, significaria que si la guerra de l'Iraq és curta, potser encara ens en sortirem fàcilment, de la recessió mundial. Si, a l'inrevés, la resposta és negativa, vol dir que passí el que passí a l'Iraq, ja cal que ens calcem.

El món, econòmicament parlant, balla al compàs de la música que toquen els *grans* i, sobretot, el qui dirigeix l'orquestra, el que en té l'hegemonia. Aquest és els Estats Units d'Amèrica. El segon, una mica per sota de la meitat de grandària del primer, és Japó. El tercer,



ANTHONY GARNER

una mica per sobre de la meitat del segon, és Alemanya. Allò que fan aquestes tres primeres potències econòmiques del món mou l'economia del planeta: la seva expansió o la seva recessió. No hem esmentat, en comptes d'Alemanya, la Unió Europea, perquè aquesta no és una economia sinó, de moment, quinze. Vol arribar a ésser-ne una, d'economia; però és il·lusori de parlar-ne com d'un sol ens. Què hi passa, en aquests tres països? Al primer, els EUA, la cosa no rutlla gens bé. Fa poc el cap d'economia de Morgan Stanley, molt popular allà, ha dit a Zuric: "Ja se m'ha convertit en depriment haver estat des de fa dos anys i mig, i de forma conseqüent, pessimista". I hi afe-

geix: "La meua orientació d'avui endavant és, és clar, negativa".

Explica aquesta posició no per coses eventuais sinó importants. Per exemple, els dubtes sobre la productivitat deguda a les noves tecnologies de la informació, les bombolles especulatives, el risc de noves bombolles (com la immobiliària, la del dòlar i, la pitjor de totes, la del consum), la política fiscal deficitària del president Bush, el risc de deflació (amb el 50% de probabilitat, diu, que s'esdevingui al cap d'un any). En ésser preguntat sobre un nou creixement, diu que "als anys vinents l'economia només creixerà feblement". I subratlla que "no podem esperar cap impuls del consum

en un futur previsible. Alhora que la inversió creixerà només de forma poc significativa". Aquesta visió de Roach és la que Michael R. Rosenberg, cap d'anàlisi monetària mundial del Deutsche Bank a Nova York, ha descrit, en síntesi, com: "La deterioració de les dades econòmiques fonamentals dels Estats Units i la consegüent pèrdua de suport tècnic del dòlar".

Per la banda política, el govern de Bush no ha aconseguit de refer la confiança econòmica que ja perdé quan el primer pla fiscal fracassà i no ha recobrat quan el segon crea la fatalitat d'una economia pública amb "déficits crònics", que, segons com vagi la guerra, poden esdevenir una càrrega enorme, que perjudicarà molt l'economia productiva. Això és el que ha fet dir a Kenneth Courtis, de Goldman Sachs, que "hi ha molt poc marge per als errors en la política econòmica dels Estats Units".

¿És, potser, per aquest ínfim marge, tan perillós, que Alan Greenspan, president del Banc Federal, s'ha atrevit a amonestar la política de Bush? Aquest

fet, del tot inèdit en un personatge de la finor de Greenspan, ha estat dir, només, que cal que les reduccions impositives siguin compensades per alces d'impostos que les reequilibrin, o bé per estalvis en la despesa pública; a fi de superar, així, un possible descontrol del déficit. Els republicans ja han indicat, de forma sectària, que en Greenspan els fa nosa i que, per això, no seria bo de renovar-li per *cinquena* vegada el mandat de president. Quan, precisament –com ha dit un senador demòcrata, Charles Sumner–, fins ara tothom, en tots aquests anys, l'ha considerat un "capdavanter fora mesura, amb un capteniment exemplar".

La desorientació sembla, doncs, ésser la samarreta que duu l'equip econòmic del president Bush. Ara s'hi ha produït un nou canvi, de primera importància: la dimissió del president del Consell d'Assessors Econòmics de la Casa Blanca, Glen Hubbard, factor principal en la política econòmica de Bush. Curiosament, també havia sortit en defensa de Greenspan: "El president de la Fed té el dret de tenir punts de vista independents". Haver-ho de dir!: com hi ha món! L'únic contrapès a aquest desori sembla posar-lo Bush en l'àrea militar, i ben segur imperialista, de la seva acció presidencial. Com és lògic, aquesta no millorarà l'economia, baldada com està en els seus fonaments. Ara bé, deu creure que fent la guerra aconseguirà, si hi reïx, de guanyar la reelecció el 2004. Si fos així, seria per dirigir de nou un país que, com han dit Roach, Paul Krugman i altres economistes de primera, és fàcil que vagi de corcoll els anys vinents.

Al segon i tercer capdavanter del món, Japó i Alemanya, les coses van roïnes, ja ho hem escrit, com als Estats Units, però encara pitjor. El puja-i-baixa conjuntural cal deixar-lo, doncs, ara per ara, en darrer lloc davant els problemes de fons, estructurals. La regeneració econòmica no pot ésser fruit d'estímul econòmics de pasucat amb oli, sinó el resultat de polítiques fondes de refer els mecanismes. Mentre no sigui així, les vaques continuaran essent magres. D'entrada, als Estats Units; i, alhora i fatal, a la resta del món.

Discussint amb Víctor Alba

Teresa Pàmies

El 3 de maig del 1976, a l'Ateneu Barcelonès i a iniciativa de la seva junta directiva, es projectà el film documental *Por qué perdimos la guerra de Diego de Santillán*. Al final, s'anunciava un col·loqui amb 8 ponents i l'assistència de l'autor. Entre els ponents, Víctor Alba i una servidora. L'endemà, *TeleXpress* n'informava amb aquest titular: «*Volvieron los 'fets de maig'*» i començava així: "Tras la primera intervención de Teresa Pàmies y Víctor Alba sobre 'els fets de maig' de 1937, en el salón de actos del Ateneu Barcelonès, el clima subió varios grados y los ánimos se encresparon". El *Noticiero* titulà la seva ressenya: "Los perdedores siguen a la greña".

Quinze anys després, Víctor Alba em digué que ell també ho havia llegit i estava indignat. "Vam caure al parany com uns imbècils". M'ho va dir el 9 de juny del 1991 camí de Pineda de Mar en un cotxe que envià l'Ajuntament per recollir els participants a un homenatge de l'escriptor Vicenç Riera Llorca que, al retorn del seu exili, s'establí en aquella vila. Els convidats, amics de l'homenatjat,

érem Tisner, Víctor Alba, Joaquim Ventalló i jo mateixa. Vam passar el viatge des de Barcelona conversant, discutint i coincidint perquè teníem més afinitats generacionals que divergències polítiques. Ambdós fórem joves comunistes militants en partits de falç i martell que no compartíem la mateixa posició sobre l'URSS, de la qual nosaltres, "comunistes oficials" com deien els del POUM, érem incondicionals i acrítics, amb els errors i les atzagaiades que se'n derivaven però també amb l'impuls revolucionari que ens aportava. Els del POUM es proclamaven més revolucionaris i nosaltres els ubicàvem en el camp de l'extremisme, "malaltia infantil del comunisme", com ho definí Lenin. Quan Víctor Alba va dir-me que "haviem caigut al parany", es referia a la manipulació de les nostres discrepàncies en públic per part de gent que presentava els combatents d'esquerra com incapaces d'aprendre les lliçons de la derrota per tal de superar-la. Després del ressò mediàtic del col·loqui a l'Ateneu érem requerits a taules rodones, debats televisats i tertúlies radiofòniques, com a esquer

per atreure audiències freturoses de *marro* polític, però després de parlar-ne camí de Pineda de Mar, Víctor Alba i Teresa Pàmies es negaren a participar, plegats, en actes sobre els Fets de Maig, conscients que una mínima discrepància seria utilitzada contra les esquerres i la causa republicana derrotada en la Guerra Civil espanyola. Ens seguirem veient en actes com el del 1998 a l'Ateneu, d'homenatge a Joaquim Maurín, on Víctor Alba evocà el seu i el meu amic, l'històric líder del Bloc Obrer i Camperol on milità el meu pare, i del POUM, que els va separar. Després Víctor Alba i jo mateixa participarem en un col·loqui al Centre Cívic de Sant Andreu amb el jove historiador Joan B. Culla, sobre el Decret de Collectivitzacions i Control Obrer del 1936. Donarem testimoni de la nostra generació sense estrafer la veu ni els conceptes. Com que no ens vam barrallar, l'acte ni tingué ressò mediàtic. Amb la mort de Víctor Alba s'acaba la discussió, o com diria ell: "S'ha acabat el bròquil, companys".